

I Biber Gazı Çalışmasından Kesitler

I Eda USLU

www.edauslu.com

30 Mayıs sabahı uyandıığımızda pek çoğumuz bildiğimizden başka bir dünyaya açtık gözlerimizi. Ne yapacağımızı bilemedik, şaşırдық, üzüldük, endişelendik, korktuk... Biraz süre geçince de daha sakin düşünüp bu bilgi ve tecrübemizle insanlara nasıl faydalı olabileceğimizi düşündük. Ortaya çıkardığımız aksiyon planı 'bu kadar pervasızca toplum üzerinde kullanılan bu gazın hiç mi solunum sistemi üzerinde etkisi yok acaba, gidelim olayların tam da ortasında bu gazın etkilerini inceleyelim" oldu. Bu teklifi Türk Toraks Derneği MYK'sına sunduğumuzda saniyeler içerisinde onay vermekle kalmayıp tüm imkanlarıyla da bizi desteklediler. Her aşamada... 14, 15 Haziran tarihlerinde Taksim Point Otel'de - Gezi Parkı'na 50 m, Taksim Meydanı'na 150 m uzaklıkta- ve 29 Haziran'da Cihangir Güzelleştirme Derneği'nde - Cihangir semti Taksim Meydanı'na yaklaşık 500 m uzaklıkta- iki çalışma gerçekleştirdik. Çalışmamızı sosyal medyada duyurduk. Katılan gönüllülerden anketimizi doldurmalarını istedik ve her birine SFT yaptık. Bu çalışmalarını yaparken

hiç unutamadığımızı ve de unutamayacağımız pek çok olay yaşadık.

Mesela 15 Haziran Cumartesi akşamı bindiğimiz taksinin şoförüyle sohbet ederken bize sadece parktakiler yardımcı olabilmek için vardiyasını Taksim civarında geçirdiğini anlattı. Biz SFT yaptığımızı anlatınca "Evet biliyorum, ben de KOAH hastasıyım, 3 ayda bir test oluyorum dedi. Sonra "biliyor musunuz bu biber gazı benim KOAH'ıma çok iyi geldi, hiç şikayetim kalmadı. Hatta bu gaz bana bağımlılık yaptı" diyerek cebinden küçük bir spreyci çıkardı. "6 gündür gaz sıkıyorlar ben de bunu aldım arada sıkıyorum, ister misiniz?" demez mi!!!! Biz kendisine kibarca teşekkür ederek hızlıca arabadan ayrılmaya çalıştık ☺

Daha önce de birkaç kişi bize biber gazının bağımlılık yaptığını söylemişti, şaka yapıyorlar zannetmiştik, ancak bu tam bir demonstrasyon oldu bizim için ☺

Bir grup genç üniversite öğrencisi geldi ankete katılmaya. İçlerinden biri kenarda kollarını kavuşturmuş oturuyordu. "Siz de anket ister misiniz?" diye sordum, "Ben gaza maruz kalmadım ki" dedi. "Ne güzel arkadaşlarınıza destek olamaya mı geldiniz o zaman?" dedim. "Evet, ben şehir dışındaydım, şimdi geldim. buradaki herkes, tüm arkadaşlarım biber gazına maruz kalmış, ben kalmadım. O kadar utanıyorum ki..." dedi ve gözleri

doldu. "Mahalle baskısı mı hissediyorsunuz yoksa" diye şakalaştık, gü-lüştük. Bu olaydan bir saat sonra 15 Haziran'daki korkunç olaylar başladı. Bu güzel yüzlü, güzel kalpli genç kıızı hatırladım ilk önce. nerededir, ne yapmıştır acaba diye...

Taksim'deki çalışmamızda, katılan gönüllüler sıra beklerken onlara çay, kahve, su ikram ediyorduk. Katılanların çoğu "Teşekkür ederiz, bizde herşey var" diyordu son derece tokgözlülükle. Bir süre bekleyeceği için ısrarla içecek ikram ettiğimiz bir genç dedi ki; "Lütfen çıkışta siz de bizim çadıra gelin. Misafirimiz olun. Bizim için bu kadar önemli bir şey yapıyorsunuz. Biz de size ağırlamak isteriz." 15 Haziran'daki o büyük saldırı olduğunda biz tüm çalışma ekibi bu gençler için, endişelendik, korktuk, ağladık, dua ettik sağ salım ana-babalarına kavuşsunlar diye...

Sık sık eylemlere katıldığı için biber gazı tanışıklığı eski olan bir gönüllü ile sohbet ediyoruz. Aslında benimle konuşmak için o kadar çok bekledi ki, günlünü hoş tutmak için ona ayrıca zaman ayırdım ☺ "Hocam", dedi, "bütün mesele panik olamamak. Sakin duracaksın, az nefes alıp vermeye çalışacaksın. Zaten ilkinden sonra alışıyorsun, daha az etkileniyorsun. Bir de mutlaka fişeklerden kaçacaksın ki yaralanmayasın.". O kadar sakin, soğukkanlı ve de hareketlerle göstererek anlattı ki neredeyse biber gazı tatbi-

katı gibi oldu bize ☺. ‘Biber gazından nasıl daha az etkileniriz’ konusunun, böyle bir konu ile ilgili anıların ve tecrübelerin paylaşıldığı sohbetlerin edildiği bir zaman ve coğrafyada yaşadığımız için hüznünlendik...

Galatasaray Üniversitesi’nde Siyaset Bilimi bölümünde okuyan pırl pırl bir genç kız geldi. 29 Mayıs günü parka ilk dozer girdikten sonra, sadece oradakilere destek olmak için parka gitmiş. “Öyle çok ağaçla yeşille işim olmaz benim ama bu şehri çok seviyorum. İstanbul’u İstanbul yapan değerlere sahip çıkılsın istiyorum. Önce Emek Sineması’nın yıkılmasını engellemek için yapılan gösterilere katılmıştım. Şimdi de Taksim’in en önemli değerlerinden Gezi Parkı’nın yok edileceğini öğrenince orada olan insanlara destek olmak için kalktım gittim tek başıma. Saat 03’e kadar gayet şenlikli, herkes birarada binlerce kişi parkta vakit geçiriyorduk. 3’te bir saldırı söylentisi çıktı, herkes panik oldu. O iki saat hayatımın en gergin iki saatiydi. En sonunda parkın içinde anons yaptılar, yok saldırı falan diye de herkes biraz rahatladı. Derken saat 5’i biraz geçe, sabah ezanından hemen sonra dört bir yandan saldırı başladı. Neye uğradığımızı şaşırдық. Kaçacak hiçbir yer bırakmadılar bize. İnşaat alanına doğru sürükleyip üstümüze üstümüze attılar gaz fişeklerini. Kaçamadık. Saklanamadık. Öylece üzerimize üzerimize attılar.” Bu tarihten sonra ağır astım atağı geçiren bu pırl pırl üniversite öğrencisi sonrasında katılamamış bir daha Gezi Parkı’ndaki protestolara. Ancak evi Cihangir’de olduğu için sokağa, apartmanların içine atılan gazdan almış nasibini. Bizim çalışmamızı sosyal medyadan duyup gelmişti, bize destek olmak için. “1 kişi 1 kişidir. Ne kadar çok gönüllü

katılırsa çalışmamız o kadar değerli ve anlamlı olur” demişti. Onun hikayesini dinlerken ben kendi içimde zaman yolculuğu yaptım. 20 yıl önceye gittim... Ve sonra 10 yıl sonraya... Tamdım... Bildim bu hikayeyi... Anladım...

Gezi Parkı olayları başlayalı 4 hafta olmuştu. Biz gazın çevre sakinleri üzerindeki etkilerini araştırmak için Cihangir Güzelleştirme Derneği’nin ofisinde, onların da desteği ile 29 Haziran’da çalışmamızın ikinci ayağını gerçekleştirdik. Cihangir’deki çalışmamıza sabah ilk gelen gönüllüler, bir anne ve 15-16 yaşlarındaki iki kızdı. Evlerinde maruz kalmışlardı biber gazına ilk kez. Sonra da oradaki gençlere destek olmak için Gezi Parkı’na gider olmuşlar. Bilinen son gaz atılmasının üzerinden 1 hafta geçmiş olmasına rağmen cilt bulguları devam ediyordu kızlardan birinin. Ben ona bakarken hep bir ağızdan dediler ki; “Bu hiçbir şey! Esas evdeki kedimiz mahvoldu. O kadar acı çekti ki veterinerine gidene kadar, hala daha ilaç kullanıyor. İnlüyor. Gözündeki şikayetleri hala geçmedi. O kadar canı yanıyor ki... Ne yapacağımızı bilemiyoruz ve kahroluyoruz.”

14 Haziran gecesi çok yağmur yağdığı için ertesi gün gelen gönüllüler

sırlıskılandı. Bir gönüllümüz kendisi sırlıskılam ıslanmasına rağmen Atatürk posterini poşetlemiş ve boynuna asmıştı korumak için. Ne yaptıysak da bu ağır posterini boynundan çıkarttıramadık.

Point Otel’in toplantı salonunda yaptığımız çalışma esnasında otelin tuvaletinde günlük bakımını yapan, çamaşırlarını yıkayan gönüllüler vardı. Geceki yağmurun etkisiyle uyuyamadığı için toplantı salonunun önündeki rahat koltuklara uzanıp dinlenen, uyuyan gönüllülerimiz oldu. Biz onların üzerlerini örttük, yiyecek içecek bir şeyler taşıdık yanbaşılarına. Gözlerindeki mahcubiyet ve şükran duygularını hatırlamak bile benim boğazıma bir yumrunun oturmasına neden oluyor, değil yazmak veya anlatmak... Onların özel yaşamına saygısızlık olmasın diye bu anıların hiçbirini fotoğraflamadık ancak bazı kareler benim hafızamdan hiç sislinmeyecek...

Point Otel’in yanındaki yolda çevik kuvvet araçları park halinde bulunuyordu çalışma yaptığımız her iki gün

de. Otele girip çıkarken dizi dizi TO-MA'lar, polisler... Epey değişik bir görüntü ve de ruh haliydi bizler için. Cumartesi öğlen saatlerinde katılan gönüllü sayısında çok düşüş oldu. Balkondan baktığımızda polislerin otel girişinde toplanıp Gezi Direnişindeniki kişiyle konuştuğunu gördük. Sevgili arabulucumuz, tüm İstanbul çalışmalarımızın belkemiği Ümmühan Hanım yanlarına inip 'lütfen kapının önünde konuşmasanız. Çünkü insanlar sizin varlığınızdan tedirgin oluyor, korkuyor ve yukarı gelemiyor.' dedi. Polisler hiç böyle bir niyetleri olmadığını, hemen otelin önünden ayrılacaklarını, kimseyi rahatsız etmek istemediklerini söyleyip özür dilediler. "Bu gazın hiçbir zararı yoktur boşuna ölçüyorsunuz. Bütün tatbikatlarda bu gazları önce bizim üzerimizde deniyorlar. Üstelik bizim böyle maskelerimiz de yok. Amirlerimiz bize böyle söylüyor. Hatta bir keresinde bir gaz bombası elimde patladı, hiç de bir şey kalmadı. Bu gazın etkisi geçici" diyerek bize derdini anlattı. Biz de kendilerini çalışmamıza katılıp gazın etkilerini göstermemize yardımcı ve gönüllü olmaya davet ettik.

60'lı yaşlarda bir teyze evinde otururken gaza maruz kalmıştı. O günden beri bacaklarında kas ağrıları nedeniyle yürümekte güçlük çekiyordu. Yine

de bizim yaptığımız çalışmayı duyunca, zorlukla, oflaya poflaya, bir komşusunun yardımı ile evinden çıkmış, bizim yanımıza gelmişti Point Otel'e.

Point Otel'in lobi çalışanlarından bir bey sabah erken saatlerde yanımıza geldi. "Ben de çalışmanıza katılabilir miyim?" dedi. 31 Mayıs olayları olurken otelin önüne bir çıktığında bir gaz fişegi duvara çarpıp koluna değmiş. Kolunda yaygın büllü yanıklar vardı yaklaşık 5x10 cm boyutlarında. Her iki kolunda ve birkaç adet. O sıcakta uzun kollu gömlek giyiyordu ancak o bile yeterli olmuyordu yanıklarının örtmeye. Hele acısını dindirmeye, hiçbir şey...

Bir itfaiye görevlisi katıldı çalışmamıza. Sivil olarak başvurmuştu. Gördüğü, atılan tüm bombaları yakalamaya

çalışıp suda söndürmüştü. Bu yüzden kollarında bacaklarda yaralar vardı. Elinde patlayan bombalar da vardı. Tüm bunları yaparken, devlet görevlisi olduğu için, memuriyetinin de biteceğinden pek emindi. 'Ben aslında tam da görevimi yapıyordum ama amirlerim işime devam etmeme izin vermez" dedi bize. Kendisi şu anda nasıl, ne durumda bilmiyoruz ancak onun gibi birisiyle tanıştığımız için çok şanslı hissediyoruz kendimizi.

Türk Toraks Derneği adına yaptığımız bu çalışmalar hekim olarak, birey olarak, insan olarak her birimizi derinden etkiledi. Ruhumuzda yüreğimizde izler bıraktı. Hem Taksim hem de Cihangir çalışmalarında emeği geçen herkese gönülden şükranlarımı sunarım.

**Toraks
Bülteni**

I Gördüm Gördüm Gördüm... Büyük Düşler Gördüm [1]

I Filiz Çağla UYANUSTA KÜÇÜK

caglauyanusta@yahoo.com

I Her şey mayıs sonunda empatiyle başladı, refleksle devam etti, düşünmeye yol açtı, hayır, beklediğiniz yanıtı veremeyeceğim, aslında sona ermedi.

Empati, bir başkasının duygularını, içinde bulunduğu durum ya da davranışlarındaki motivasyonu anlamak ve içselleştirmek demektir.[2] Empati, insan olma yolunda, hekim olmaya devam edebilmekte olan duyguydu.

31 Mayıs sabahı ağlayarak izledim haberleri.

Biber gazına maruz kalanları, yaralananları, yoğun bakıma kaldırılanları gördükçe, duydukça, izledikçe, refleks işin içine giriverdi. Hekimlik, insanlık refleksi.

Çantama evimde bulunan nefes açıcı ilaçlar, maske, antiasit (en bilinen adıyla Talcid), süt, su, eldiven, göz-

*'Nedir ki
Zıplarlar
Ego trampelenlerinde
Kadinsız erkeksiz bir şehvet düşünün
Oyundur oynarlar
Bitmiyor işgalleri
Ben seni oralardan çekip almadım mı?
Bu kadar sert mi
Cevabın bana'
Mor ve Ötesi [1]*